

95 éves a Semmelweis Egyetem Urológiai Klinikája

Romics Imre dr.

1920. június 20-án alapították a Pázmány Péter Tudományegyetem Urológiai Klinikáját. A klinika megalakulásának orvostörténeti előzményei röviden az alábbiakban olvashatók.

Urológiai tárgyú írásokkal a XIX. század óta találkozhatunk, részben a sebészet, részben a nemi betegségek tárgykörében.

A magyar sebészeti iskola megteremtőjének *Balassa Jánost* (1818–1868), Semmelweis kortársát tekintjük, akit 29 évesen a pesti sebészeti klinika igazgató professzorának neveztek ki. 1857-ben az akkor induló *Orvosi Hetilap* első számában közölte tapasztalatait a hólyagmetszés és közúzás terén „A húgykövekről hazánkban” címmel.

Tanítványa, *Antal Géza* (1846–1889) tekinthető az első magyar urológusnak. Nagyenyeden született 1846-ban. Orvosi tanulmányait a bécsi egyetemen kezdte, majd a pesti egyetemen kapott 1870-ben orvostudományi oklevelet. 1883-ban az urológiai sebészet c. rk. tanárának neveztek ki. 1884-ben a Szt. Rókus Kórházban létrehozott, Magyarországon az első önálló 20 ágyas urológiai osztály vezetőjének neveztek ki. Az *Orvosi Hetilap* szerkesztője és a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. Saját fejlesztésű aerouretroszkópot (levegő-húgycsőtűkröt) szerkesztett.

1888-ban adta ki urológiai tankönyvét „Húgyszervi bántalmak sebészi kór- és gyógytana” címmel. Hazánkban őt habilitálták 1876-ban elsőként magántanárrá az urológia tárgyköréből. Fiatalon, 1889-ben érte a halál.

Az urológiai osztály vezetését *Farkas László* (1847–1913) vette át. Emlékét a nevét viselő Farkas-fecskendő őrzi. Ekkor a Rókus Kórház Urológiai és Bujakóros Osztályának már 115 ágya volt. Farkas Lászlót 1913-ban nyugdíjazták, az osztály élére *Illyés Géza* került.

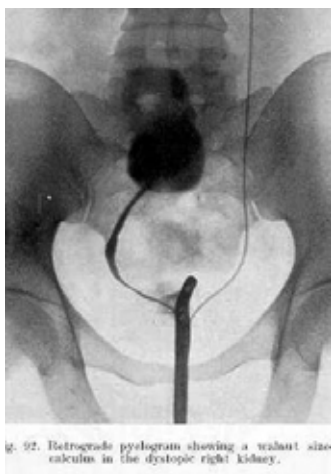
Illyés Géza (1. ábra) 1870. május 24-én született Marosvásárhelyen. Itt is érettségizett a református gimnáziumban. A Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett orvosi diplomát 1893-ban. Végzés után két évig dolgozott a Belgyógyászati Klinikán. 1895-től a *Dollinger Gyula* vezette II. Sebészeti Klinika műtőnövédeként volt (2. ábra). 1898-ban sebészeti szakvizsgát tett. Az 1900-as években érdeklődése az urológia felé fordult. Az ureterbe vezetett ezüstsodronnyal mutatta be röntgenfelvé-

1. ábra | Illyés Géza

2. ábra | Illyés Géza medikus kori „kóródai” igazolása

3. ábra | Ureter ábrázolása ezüstdróttal

telen a vesevezetékek lefutását (3. ábra), ureterkatéteres vizsgálatot végzett, elsőként a világon létrehozta a retrográd pielográfia elméleti alapjait. Ennek lényege, hogy egy cisztoszópon keresztül az ureterbe „röntgenfogó” anyagot kell fecskendezni, és arról röntgenfilmet készíteni. Az anyag „kirajzolja” az üregrendszereket és az uretereket. Jelentős szerepe volt a hígítási-koncentrációs próba kidolgozásában.

1903-tól a I. Sebészeti Klinika urológiai részlegének vezetője lett. Ez idő alatt jelent meg „A belgyógyászati megbetegedések sebészi kezelése” című munkája. Tudományos tevékenysége elismeréseképpen 1904. június 6-án magántanári kinevezést nyert, majd 1913-ban a Szent Rókus Kórház urológiai osztályának vezetésével bízták meg. 1914-ben egyetemi nyilvános rendes tanári címet kapott. A világháború alatt megfordult az olasz hadszíntéren, majd 1917-től újra a Szent Rókus Kórház urológiájának élén áll.

Az egyetem vezetése már az 1910-es években foglalkozott egy urológiai, orr-fül-gégészeti és radiológiai klinika felállításával. A kar az ügyet egy bizottságnak adta ki, amelynek tagjai *Hoor Károly, Dollinger Gyula, báró Korányi Sándor, Nékám Lajos* és *Verebélyi Tibor*, de a háború miatt az ügyet átmenetileg félretették. 1920. május 11-én az urológiai klinika alapítását újratárgyalták. A bizottság javasolta, hogy dr. Illyés Géza cz. rk. (czimzetes, rendkívüli) tanárt tanszékvezetőnek, a Szent Rókus Kórház urológiai osztályát klinikává nevezzék ki. A kar a felterjesztést megszavazta.

1920. június 20-án megalakult a *Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem* orvosi karának *Urológiai Klinikája* (4. a), b) ábra).

A Szent Rókus Kórház urológiai befogadóképessége 100 ágy volt 8 betegszobában. Az ápolott betegek száma 1934-ben 1238. Az ellátást 7 orvos: Minder Gyula magántanár, Hermann János, Huth Tivadar, Sas Loránd, Török Sándor tanársegédek, Lenhof Antal, Steller László gyakornokok látták el 17 ápolónő segítségével.

4. a) ábra | A Szent Rókus Kórház korabeli képeslapon

4. b) ábra | Máványtábla a Rókus Kórház homlokzatán

1924-ben Illyés kezdeményezésére vezették be az urológia szakvizsgát. Az 1925-ben alakult Magyar Urológus Társaság első elnökévé választották. 1931-ben jelent meg „Urológia” című tankönyve, amely több kiadást ért meg.

1936-ban új épületbe, mai helyére (5. ábra) költözött a Szent Rókus Kórházból a klinika. Ettől a tanévtől az urológia fakultatív tantárggyá vált, heti két órában. Széles körű publikációs tevékenysége átfogta az urológia minden területét. Kiemelkedő szerepe volt a veseseb-

5. ábra | A jelenlegi Urológiai Klinika épülete 1922-ben

6. ábra | Minder Gyula

szet haladásában. Az általa bevezetett segédmetsszéssel – Illyés-féle segédmetsszés – a lumbotomia hátsó zugán ejtették a metsszést, ettől jobb lett a feltárás. Monográfiákat is írt erről „Tapasztalatok a vesesebészet köréből” címmel.

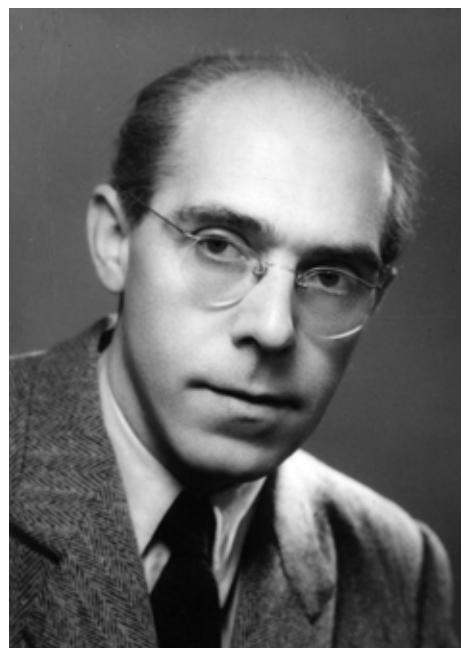
1936-ban Illyés professzor az MTA levelező tagja, 1943-ban rendes tagja lett. A Francia Akadémia és az Argentín Urológus Társaság tiszteletbeli tagjának választotta.

A klinika ezekben az években az európai urológia központjává vált. Az 1922 óta megőrzött vendégkönyv szerint 1939-ig 106 amerikai látogatta meg, hogy a modern urológiát tanulmányozza (például Charles Mayo!). Ennek értékét növeli, ha tudjuk, hogy a második legnépesebb delegáció az olasz volt, számuk 16, majd csökkenő számban a többiek.

Illyés professzor 1941-ben nyugalomba vonult, de a Pajor-szanatóriumban még hosszú ideig rendelt és operált. 1949-ben, közel 80 évesen, az újjáalakult MTA orvostudományi osztályának elnöke lett, 1951. augusztus 6-án hunyt el.

Kiss Ferenc dékán 1942. május 8-án írt levelében a válás- és közoktatási miniszter felé jelzi, hogy 7 pályázat érkezett Illyés Géza nyugalmazása után a klinikaigazgatói helyre. Az orvoskari tanártestület április 21-én bizottsági jelentés alapján első helyen *dr. Mező Bélát*, második helyen *dr. Minder Gyulát*, harmadik helyen *dr. Babics Antalt* javasolja. Ez időben Babics a klinika megbízott vezetője és előadója! Az Egyetemi Tanácsban sok hozzászólást és vitát követően végül is Minder, Babics, Mező lett a sorrend.

Kiss Ferenc anatómus, dékán, 1942. június 16-i levelében dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisz-

7. ábra | Babics Antal

ternek a Minder-Babics-Mező sorrendet ajánlja. Mindert nevezték ki.

Minder Gyula (1895–1982) (6. ábra), aki korábban *Rihmer Béla* (1870–1937) örökségét vette át a Szent János Kórházban, 1936-tól 1942-ig vezette a kórház urológiai osztályát. 1942–1944 között töltötte be az igazgatói posztot a klinikán. Minder Gyula igényes, jól képzett urológus volt. A felső húgyutak dinamikájával és az üregrendszer pielonketikájával foglalkozott. Ő vette fel a terhességi pielonephritis és az atonia kapcsolatát. Nagyszámú transuretralis prostataresectiót (TURP-ot) végzett, sok publikációja jelent meg különböző nyelveken. A hormon- és kemoterápia is érdeklődési körébe tartozott.

1938-ban ő indította a *Magyar Urológia* című lapot, aminek felelős szerkesztője is volt. Főszerkesztő *Illyés Géza*, a helyettes szerkesztő *Deutsch Imre*. Utolsó száma 1944 nyarán jelent meg. Minder Gyula feleségével – aki svájci német ajkú hölgy volt – Budapest ostromát és a Vörös Hadsereget be sem várva Zürichbe távozott, ahol urológiai magánpraxist folytatott. 87 éves korában, 1982-ben hunyt el.

Minder utódja *Babics Antal* lett. De ez sem ment egyszerűen. 1945. október 2-án az orvoskari tanártestület *Beznák Aladár* dékán vezetésével ülésezett. A tanártestületi ülésen Babicsot 6:3 arányban első, *Dózsa Jenőt* 2. helyen és *Huth Tivadart*, valamint *Kaló Andort* 3. helyen jelölik. Az október 5-i Egyetemi Tanács ülésén újabb szavazás történt Babics első helyéről, eredmény 4 igen, 6 nem. A rektor ezután *Dózsa Jenő* 1. helyezéssére kér titkos szavazást: 7:3 az igen-nem arány. Babics második helyére a szavazás 9:1. Huth és Kaló a harmadik helyre kerülnek (10:0). A rektor *dr. gróf Teleki Géza* vallás- és közoktatási miniszternek a fenti sorrendet küldi fel októ-

ber 10-én. „A miniszterelnök helyett adm. államtitkár” 1946. január 19-én Babics Antalt terjeszti fel első helyen a miniszternek (Rusznák, Baló és Haynal kinevezési javaslatávala mellett).

Babics Antal (7. ábra) 1902. augusztus 4-én született a Veszprém megyei Lovászpatonán. Szorgalma és tehetsége lehetővé tette, hogy a falusi pékmester nyolcadik gyermeke a bencés gimnáziumi érettségi után orvosi egyetemi felvételt nyerjen. Családi segítséggel a Szent Imre Kollégiumban ingyenesen lakott. Diploma után katolikus pap testvérbátyja segítségével externistaként a kaposvári kórházba került. Emlékezetében azonban mély nyomot hagytak Illyés Géza tanár úr előadásai, így 1929-ben merész elhatározással állásért kopogtatott a professzornál. A Szent Imre Kollégiumba került kollégiumi orvosnak, díjtalan gyakornoki kinevezése 1930-ban történt. Az év őszétől Illyés professzor mellett dolgozott. 1935-ben lett díjas tanársegéd, 1938-tól adjunktus, 1940-ben, 38 évesen pedig magántanár.

Illyés professzor nyugdíjazását követően átmenetileg vezette a klinikát, majd Minder Gyula került kinevezésre, aki 1944 augusztusában elhagyta az országot. Ez alatt az idő alatt Babics Antal nem dolgozott a klinikán, a Sebészeti Klinikán kapott fizetés nélküli adjunktusi állást, emellett 1943-ban tartalékos századosként a 10. Helyőrségi Kórház urológiai osztályát vezette, délutánonként pedig a Faszor Szanatóriumában rendelt, illetve operált.

1946. február 6-án nevezték ki az Urológiai Klinika igazgatójává. A klinika akkor 52 ágygal működött, mert a háborús károkat csak 1947-re javították ki és akkor nyílt meg teljesen. 1948-ban az urológia újra kötelező tantárggyá vált a budapesti orvoskaron.

1951-ben lett akadémikus, az MTA orvostudományi osztályának közel 10 évig volt elnöke, 1948 és 1950 között a Budapesti Orvosegyetem dékánja.

1953-ban a koncepciók perke keretében rendezett orvosper egyik fővádottjává őt is kiszemelték. Nem tudni, mi lett volna a végkimenetel, a per Sztálin halálával megszűnt, ő egy infarktussal túlélte.

1953-tól 1959-ig újra ő volt a Budapesti Orvosegyetem Általános Orvosi Karának dékánja. 1956. október 26–31-ig a Nagy Imre-kormány egészségügyi minisztere volt. 1963 és 1971 között országgyűlési képviselő. 1974-ben vonult nyugdíjba, de a klinikára továbbra is bejárta, 1992-ben hunyt el.

Munkásságát számtalan kitüntetéssel ismerték el: többek között a Munka Érdemrend arany fokozata több alkalommal, Kossuth-díj, Magyar Népköztársaság zászlórendje, Széchenyi-emlékplakett.

Nyolc külföldi urológustársaság tiszteletbeli tagja volt, közleményeinek száma 166, 2 tankönyvet, 7 monográfiát írt.

28 éves működése alatt a romokból egy jó nevet („Babics-klinika”), gyógyításban, oktatásban, kutatásban elől járó és ami a legfontosabb, az ország első klinikája lett. A társklinikák csak a háború után alakultak meg. Az ország urológiai vezetői innen indultak (*Balogh Ferenc,*

8. ábra | Balogh Ferenc

Frang Dezső, Magasi Péter, Pintér József). Jelentős tudományos munka folyt kutatólaborral és állatműtővel. Ezt az 1950-es, 1960-as évek teljes nemzetközi izoláltságában, anyagi nehézségei között kell elképzelni.

Tanítványai közül négyen tanszékvezető egyetemi tanárok, öten címzetes egyetemi tanárok lettek, számos további tanítványa az ország különböző részeiben felelős poszton, osztályvezetői minőségben tevékenykedett.

Az Illyés–Babics professzorok teremtette urológiai iskolára jellemző a funkcionális szemlélet, az alaptudományok alkalmazása, a kísérletező hajlam.

1974-ben a klinika élére új vezető került *dr. Balogh Ferenc* (1916–2003) személyében (8. ábra). A pesti, majd a pécsi urológiai klinikán töltött évek tapasztalataival, az Illyés–Babics-iskola értékeit megbecsülve látott hozzá a korszerűsítésnek. Balogh Ferenc Sajószentpéteren született, gazdálkodó család 13. gyermekeként. A miskolci református gimnáziumban tett érettségi után Budapesten szerzett orvosi diplomát 1941-ben. Egyetemi éve alatt a Kórbonctani Intézetben volt demonstrátor, végzés után itt kezdett dolgozni, de mindvégig „klinikus” akart lenni. 1942-ben kapott „kiskasszás” állást (nem biztosítottak által fizetett pénz) a Babics-klinikán. 1946-ban szerzett szakvizsgát, 1954-ben lett kandidátus „Adatok az urogenitális daganatok kliniko-pathológiájához” című disszertációval. 1963-ban védte meg doktori értekezését a prosztatarák kezelésének témaköréből. A szokásos ranglétrát végigjárva 1963-tól a pécsi klinika igazgató professzora volt. 1974-ben Babics professzor örökét vette át Budapesten.

Élete folyamán 370 közleményt írt, hét könyve jelent meg és 13 könyvrészlete. Elnöke volt a Magyar Urológus Társaságnak, az Urológiai Szakmai Kollégiumnak, igazgatója az Országos Urológiai Intézetnek.

Budapesti éve alatt értékes változtatásokat végzett. Az 1960-ban elindult művesekezelést jelentősen fejlesztette. A klinikának saját, már évtizedek óta jól működő

röntgenosztálya volt, *Hajós Endre* irányította nagy szakértelemmel. Balogh Ferenc megszervezte a klinika saját izotóplaboratóriumát. Változatlanul kiemelt helyet foglalt el a kökutató, amelyet *Berényi Mihály* neve fémjelzett. A hólyag- és prosztatárakos betegek ellátásában hasznosítottuk a hormon- és immunvizsgálatok eredményeit. A transuretralis resectiók mindennapi gyakorlattá váltak, ugyanúgy, mint a prosztatatabiopszia.

1985-ben került a klinikára az első hidegfényes nefroszkóp. Ezzel indult a perkután vesesebészeti beavatkozások időszeke.

A daganatsebészet területén a figyelem középpontjába kerültek a szervmegtartó eljárások. A heredaganatos betegek retroperitonealis lymphadenectomia-műtétei ebben az időben kezdődtek, mára számuk és indikációjuk országosan minimálisra csökkent. Vesedaganatok esetén bevezették a transperitonealis, sőt thoracotomiás feltárásokat.

A húgycső, külső nemi szervek plasztikai sebészetének területén, valamint a húgycsőszűkítések sebészetében is előrelépés következett be.

A női hólyag- és húgycsőbetegségek kezelésével, a női vizelettartási és -ürítési betegségek új profilja lett a klinikának.

A *Molnár Jenő* által a klinikán megalapított andrológia továbbfejlődése folytatódott.

Balogh rendkívüli munkabírása, szorgalma kiterjedt, a már akkor ébredő más – többnyire az úgynevezett szocialista – országokkal való urológiai kapcsolatokra. Elutazott, és mindenütt előadást tartott a nemzeti kongresszusokon. Alapítója az Európai Urológus Társaságnak. Aktív volt a hazai tudományos életben is.

Abban az időszakban 5 kandidátúra és 1 doktori fokozat született:

Kelemen Zsolt: GFR szöveti ragasztó alkalmazása a veseparenchyma sebészetben (1975).

Szabó Vilmos: Ultrahang alkalmazása urológiai térszűkítő folyamatok kórismézésében (1981).

Papp György: Argininanyagcsere-zavaron alapuló férfi meddőség (1983).

Romics Imre: Diagnosztikus és terápiás lehetőségek a hólyag- és prostatadaganatos betegek immunstatusa alapján (1985).

Berényi Mihály: A húgyúti kövek összetétele, morfológiája és klinikuma (1984, doktori).

1974–1986 között főorvosi kinevezést nyertek:

Dr. Csata Sándor – Szent István Kórház,

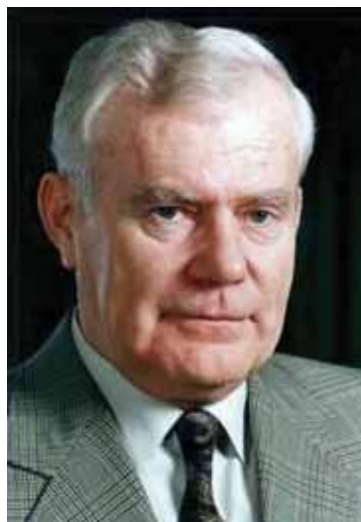
Dr. Fürst Ferenc – MÁV Kórház,

Dr. Kisbenedek László – Jahn Ferenc Kórház,

Dr. Tóth Mihály – Flór Ferenc Kórház,

Dr. Kottász Sándor – Újpesti Kórház.

Balogh professzor érdeme, hogy vállalta a klinika felújításával járó nehézségeket. Az átépítési munkálatok 1984-ben kezdődtek és 1989-ben, Frang professzor vezetése alatt fejeződtek be. Ez idő alatt a klinika a Mária utcai Szemészeti Klinikán nyert elhelyezést.

9. ábra | Frang Dezső

1986-ban Balogh professzor nyugállományba vonult. Megbecsült emeritus professzorként a klinika közösségének tagja volt élete végéig, 2003-ban hunyt el.

Balogh professzor nyugdíjazása után *dr. Frang Dezső* (9. ábra) lett az igazgató, aki Répceszemerén, 1932. szeptember 30-án született. Apja tanító volt. Középiskolai tanulmányait Sopronban végezte. A Budapesti Orvostudományi Egyetemen szerzett diplomát 1957-ben. Végzés után a SOTE Urológiai Klinikájára nevezték ki. A Babics-iskola kiváló és ambiciózus tagjaként 1974 augusztusában az István Kórház urológiai osztályának főorvosa lett, majd alig egy év múlva, 1975-ben kinevezést nyert a Pécsi Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika élére, ahol 11 éven át volt a klinika igazgatója. Anyaintézetébe 1986-ban tért vissza tanszékvezető egyetemi tanárként.

A 100 éves épület rekonstrukciója igazgatása alatt módosításokkal folytatódott. A tanterem áldozatul esett a felújításnak, viszont a röntgen és ultrahang, előkészítő, tartózkodó, asszisztensi szoba, orvosi szobákkal kiegészítve két emeletet foglalt el a tanterem helyett. Nem épült fel a laboratórium sem.

Két nyílt sebészeti és egy endoszkópos, valamint röntgenkép-erősítővel felszerelt perkután műtő áll rendelkezésre. Frang nagy tapasztalattal végezte a köves betegek marginális nephrotomia- és pólusreszekciós műtéteit, de miután ez időben a perkután endoszkópos vesekősebészet és az ESWL-kezelés volt a modern kőkezelési eljárás, a nyílt műtétek hamar jelentőségüket veszítették.

Profil maradt a daganatos betegek ellátása. A hólyagdaganat kezelésére elkezdődött a lokális BCG- és interferonkezelés. Bevezetésre került a Coffey-műtét helyett az ortotopikus hólyagpótlás és a Mainz-pouch II (szig-mából készített „tasak”).

Romics Imre 1989-ben országosan először vezette be a PSA-vizsgálatot.

Ebben az időszakban beért az 1970-es években klinikára kerültek munkájának gyümölcse, és néhányan megérték arra, hogy önállóvá válva főorvosok legyenek (*Lipták József*– Nagykanizsa, *Répassy Dénes* – István Kórház, *Romics Imre* – ORFI).

Ugyancsak ebben a 11 évben hat kandidátusi és két doktori disszertáció is született:

Tankó Attila: A vizelettartási és -ürítési rendellenességek (doktori disszertáció).

Romics Imre (már ORFI-főorvosként): Újabb diagnosztikus lehetőségek, konzervatív és sebészi eljárások a prosztatatarakos betegekben (doktori disszertáció).

Makó János: Kardiális szövödmények krónikus hemodialízissel kezelt betegekben.

Pajor László: Műtéttechnika és intraoperatív szövödmények transzabdominalis urológiai műtétekben.

Corradi Gyula: A Chlamydia-infekció urológiai jelentősége.

Hamvas Antal: Az új köeltávolítási módszerek értékelése 2055 beteg vizsgálata alapján.

Pánovics József: A krónikus prostatitis diagnosztikája és kezelése.

Répassy Dénes: A vesedaganatok prognosztikai faktorai.

Ekkor indult az angol és német nyelvű oktatás. A klinika 11 év alatt 2 tudományos kongresszust rendezett, az utolsó magyar–NDK vesekő-szimpoziumot és a IX. Magyar Urológus Kongresszust.

Az Urológiai Klinika igazgatói posztját 1997-ben *dr. Romics Imre* egyedüli pályázóként nyerte el. Érden született 1947-ben. Édesapja asztalosmester volt. Általános orvosi diplomát 1971-ben szerzett a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen. Szakvizsgái: laboratóriumi vizsgálatok 1975-ben, urológia 1978-ban, onkológia 2010-ben. 1985-ben lett az orvostudományok kandidátusa, 1995-ben az orvostudományok doktora.

1986. június és 1988. augusztus között a bocholti (Nyugat-Németország) St. Agnes Hospitalban dolgozott asszisztensként és 1991-ben Oberarztként.

1995 és 1997 között 2 és fél évet töltött el az ORFI Urológiai Osztályának vezetőjeként.

Legfontosabb hazai funkciói között megemlíthető az MTA Doktori Bizottsága, szenátusi tagság, grémiumi elnökség, kollégiumi elnökség, két periódusban is.

Legfontosabb nemzetközi funkciói:

- ESU (European School of Urology) vezetőségi tag (2004-től),
- EUSP (European Urological Scholarship Program) vezetőségi tag (1998–2004),
- EAU (European Association of Urology) Historical Committee tagja (2000-től),
- AAEU (Association of Academic European Urologists) teljes tagja (2006-től), elnöke (2010),
- a marosvásárhelyi és északi egyetem honoris causa professzora,
- tiszteletbeli tagja az európai, német, lengyel, szlovák, cseh és román urológustársaságnak.

Legfontosabb szerkesztőbizottsági tagságok: *Uroonkológia* – főszerkesztő, *British Journal of Urology International*, *Canadian Journal of Urology*, *International Urology and Nephrology*, *Orvosi Hetilap*.

Kitüntetései többek között: Batthyány-Strattmann-díj (2005), Charles Simonyi Kutatói Ösztöndíj (2008), Gróf Mikó Imre-émlékérem (Kolozsvár) (2010), Generisich-díj (2011), Illyés Géza-díj (2012), Magyar Érdemrend tisztii kereszt (állami kitüntetés) (2012), Semmelweis-émlékérem (Semmelweis Egyetem) (2014), ESOU (European Section of Oncological Urology) Lifetime Achievement Award (2015).

Tudományos tevékenysége (2015): előadás 723, publikáció 454, könyv 21, könyvrészlet 99, független citáció 448, Hirsch-index 16, impaktfaktor 166,562.

2004-ben az EBU (European Board of Urology) Kelet-Közép-Európában elsőként európai képzőhellyé nyilvánította a klinikát.

A radikális prosztatatarakműtétek és cystectomiák száma folyamatosan nőtt. Többféle vizeletdeviációt is alkalmaztak. Uroginológiai műtétek széles spektrumát végezték. Rekonstruktív műtétek sokfélesége megtalálható volt a műteti palettán, a húgycső és férfi külső genitáliák műtéteinek központjává vált a klinika. A felső és alsó húgyúti endoszkópia standard eljárások lettek. A laparoszkópos műteti indikációk egyre szélesednek (varicocele, nephrectomia, vesereszekció, pielumplastika). Andrológiai mikrosebészeti műtéteket 2012 óta végeznek. A műtétek száma – ESWL-eket nem beleszámolva – évente 2500 körül volt.

A klinika ambulanciáján átlagosan 40 000 beteg jelent meg és jelenik meg ma is az általános, onkológiai, uroginológiai, andrológiai, urodinamikai szakrendelésen.

1999 óta uroonkológiai osztály is működik a klinikán, 2008-ban a Semmelweis Egyetem Uroonkológiai Centrumává nevezték ki. Több tízezer kezelést végzett a 3 onkológus szakorvos. A klinikán rendszerességgel működik onkoteam.

A klinika munkatársai – több évtizede – három nyelven oktatják az orvostanhallgatókat.

Időben az ötödik urológiai egyetemi tankönyv készült el 2004 novemberében. *Illyés Géza* (1931), *Babics Antal* (1952), *Balogh Ferenc* (1978), *Frang Dezső* (1997) után a *Romics Imre* által szerkesztett tankönyv lett a hivatalos tananyag. Bővített kiadása 2010-ben, az angol nyelvű tankönyv 2009-ben jelent meg (Nyirády Péter, Romics Imre).

Marosvásárhelyről rendszeresen fogadtak hallgatókat 2 hetes periódusra és rendszeresen tartottak előadásokat az ottani magyar nyelvű orvoskaron. EBU-certifikáción belül több fiatal orvos járt a klinikán 3 havi-3 hetes periódusban (Olaszország, Románia – többen többször is –, Szerbia, Üzbegisztán, Görögország).

A klinikának önálló doktori programja van. A doktori program keretén belül készítette el disszertációját 6 orvos a klinikáról és egy szíriai orvos.

1997 óta *Nyirády Péter* egy évet, *Horváth András* 2 évet Londonban, *Majoros Attila* és *Keszthelyi Attila* egy évet Bocholtban (Németország) töltöttek. Ezenkívül többen töltöttek heteket, hónapokat Bécsben, Innsbruckban, Sheffieldben, Olaszországban, Jénában, Linzben, Patrasban, Heidelbergben, az Amerikai Egyesült Államokban.

1997 és 2012 között 495 dolgozat jelent meg a klinikáról, a kongresszusi előadások száma ennél jelentősen több.

2004 és 2014 között a klinikán *Romics Imre* szerkesztette az *Uroonkológia* című folyóiratot, rangos hazai és nemzetközi szerkesztőbizottság közreműködésével.

A klinika honorárius professzorai lettek: prof. H. Rübber (Essen), prof. G. Haas (Syracuse, N.Y.), prof. M. Marberger (Bécs), prof. J. Schubert (Jéna), prof. Ch. Chapple (Sheffield). 1997 előtt nem volt urológus h. c. professzora az egyetemnek.

A klinika által alapított Illyés-Babics-emlékplakettet a klinikával kapcsolatos együttműködésért a következők kapták: prof. Fitzpatrick Dublinból, prof. Altwein Münchenből, prof. Marberger Bécsből, prof. Bach Bocholtból, prof. Teillac Párizsból, prof. Debruyne Nijmegenből, prof. Schubert Jénából, prof. Chapple Sheffieldből, prof. Studer Bernből, prof. Djavan Bécsből, prof. Weidner Giessenből, prof. Abrahamsson Malmöből, prof. Patel Londonból.

A hazai kiválóságok számára Antal Géza-plakettet alapított a klinika.

A klinika továbbképzési programja a FUN (Füvészkerti Urológus Napok), amelyet 2015 februárjában 28. alkalommal rendeztünk meg. Európa legkiválóbbjai tartottak, tartanak előadásokat: Magdeburgból, Siracusából, Prágából, Pozsonyból, Freiburgból, Bécsből, Marosvásárhelyről, Zágrábból, Újvidékről, Münchenből, Innsbruckból, Bukarestből, Korneuburgból, Párizsból, Essenből, Kassáról, Krakkóból, Slovenj Gradecből, Belgrádból, Izmirből, Moszkvából, Rostockból, Traunsteinből.

Nagy sikerrel rendeztük meg 2009-ben a Semmelweis-szimpoziumot, amelyen Európa legkiválóbb urológusai vettek részt összesen 38-an Európából, Észak- és Dél-Amerikából.

1998 óta a klinikán urológiai múzeum van, amely európai urológuskörökben is ismertté vált. *Romics László* rektor nyitotta meg *Schultheisz Emil* korábbi egészségügyi miniszter, orvostörténész és az egyetem más vezetőinek jelenlétében. Itt a régi műszerek, történelmi értékű feljegyzések mellett az elődök személyes tárgyai, kitüntetései és egyéb dokumentumok is megtalálhatóak. 2000-ben a klinika rendezte meg az 5. Nemzetközi Urológiatörténelmi Kongresszust.

Felavattuk Babics Antal mellszobrát és az Antal Géza emlékező márványtáblát.

Az 1997 óta újrazetett vendégkönyv bizonyítja, hogy a klinika Európa élvonalába tartozik. Mintegy 240

neves európai, amerikai és más világrészekből jött vendég írta be elismerő sorait.

Két alkalommal adott helyet hazánk a klinika szervezésében a közép-európai urológustársaságokat egyesítő Central European Meeting (CEM) konferenciájának; az első és az ötödik volt Budapesten.

A klinika 15 évvel korábbi felújítása után tanterem nélkül maradt. Az alagsor egyik nem működő gépházát sikerült úgy áthelyeznünk, hogy egy 60 fő befogadására alkalmas helyiséget alakíthattunk ki. A másik gépház helyére 2 új ambulanciát építettünk.

A magunk erejéből létrehoztuk az urodinamikai laboratóriumot, az összes műtőasztalt és -lámpát kicseréltük, a sok millió forint értékű endoszkópot, új altatógépet és őrzőmonitorokat, több ultrahangot, laparoszkópot sikerült beszerezni. 150 millió forint értékben az összes műtőt és az intenzív osztályt légkondicionáló berendezéssel láttuk el.

2012-ben a klinika neveltje, *dr. Nyirády Péter*, az MTA doktora vette át az irányítást. 1972-ben született Kecskeméten orvoscsaládból. Szegeden végezte az orvosegyetemet 1995-ben, majd a Heim Pál Kórházban kezdett dolgozni és 2001-ben került az Urológiai Klinikára. 2000-ben egy évet Londonban töltött, PhD-disszertációját 2003-ban, doktori disszertációját 2011-ben védte meg.

Nagy lelkesedéssel fogott hozzá a klinika rekonstrukciójához, az orvoslétszámot fiatalokkal megemelve, 40%-kal növelte a műteti számot. Aktivitása révén a nemzetközi urológiai társadalomban is ismertté vált neve.

A 100 éves évfordulóra már bizonyára ő fogja, számos újabb eredménnyel kiegészítve, az évfordulás megemlékezést megírni.

Felhasznált irodalom

- [1] *Babics, A.*: Geza Illyes. [Illyés Géza.] Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972. [Hungarian]
- [2] *Romics, I.* (ed.): Urology Department of Semmelweis University is 85-year-old. [85 éves a Semmelweis Egyetem Urológiai Klinikája.] SE Urológiai Klinikája Illyés Géza Alapítvány, Magyar Tudománytörténelmi Intézet, Budapest, 2005. [Hungarian]
- [3] *Romics, I., Engel, R., Stevens, T., et al.*: The guestbook of the Urology Department of Semmelweis University in Budapest: a mirror of international contacts. *J. Urol.*, 2007, 178(2), 409–413.
- [4] *Romics, I.* (ed.): Urology Department of Semmelweis University is 90-year-old. [90 éves a Semmelweis Egyetem Urológiai Klinikája.] Semmelweis Kiadó, Budapest, 2010. [Hungarian]
- [5] *Romics, I.*: Antal Babics 1902–2002 [Babics Antal, 1902–2002.] T+O Kiadó, Budapest, 2002. [Hungarian]
- [6] *Pitrolffy-Szabó, B.*: The history of urology in Hungary. [A magyar urológia kialakulása.] *Orv. Hetil.*, 1975, 116(12), 693–695. [Hungarian]
- [7] *Frang, D.*: Comment to the repeat publication of the article entitled Ureter catheterization and radiography by Géza Illyés, originally published in the journal in 1901. [Kommentár Illyés Géza: Uretercatheterezés és radiographia című, a lap 1901-ben megjelent tanulmányának újraközlése aperiodikáján.] *Orv. Hetil.*, 2002, 143(28), 1705–1709. [Hungarian]

- [8] *Babics, A.*: Geza Illyes, as seen by his one-time student. [A tanítvány szemével: Illyés Géza.] Orv. Hetil., 1980, 121(22), 1335–1337. [Hungarian]
- [9] *Frang, D.*: Dr. Antal Babics (1902–1992). [Dr. Babics Antal (1902–1992).] Orv. Hetil., 1992, 133(20), 1213–1214. [Hungarian]
- [10] *Romics, I.*: Birth centenary of professor Antal Babics. [100 éve született Babics Antal professzor.] Orv. Hetil., 2002, 143(38), 2202–2203. [Hungarian]
- [11] *Balogh F.*: Rugged nice life. [Küzdelmes, szép élet.] Közdok Kft., Budapest, 1998. [Hungarian]
- [12] *Magasi, P.*: The history of urology in Hungary. In: De Historia Urologiae Europaeae, Vol. 2. Historical Committee, European Association of Urology, Kortrijk, Belgium, 1995.
- [13] *Kapronczay, K.*: Data from the history of urology in Hungary. [Adatok a hazai urológia múltjából.] LAM, 2000, 10(3), 272–273. [Hungarian]

(Romics Imre dr.,
Budapest, Üllői út 78/B, 1082
e-mail: romics.imre@med.semmelweis-univ.hu)

SEMMEIWEIS ALUMNI TALÁLKOZÓ

2015. november 28. (szombat)

1094 Budapest, Tűzoltó u. 37–47. – EOK (M3, Klinikák megálló)

A rendezvényre szeretettel várjuk az Egyetem,
ill. jogelődjeinek (PPTE, BOTE, SOTE, HIETE) volt hallgatóit, oktatóit és kutatóit.
Különösen várjuk a jubiléum évfordulóin
(1940, 1945, 1950, 1955, 1965, 1975, 1985, 1990, 1995 és 2005) végzeteket.

Programok: évfolyam-találkozók, egyetemi részlegek látogatása, előadások, kiállítás,
kulturális program, gálavacsora

Támogatott részvételi díj **2015. október 10-ig** történő regisztráció esetén
a teljes program: 5000 Ft, gálavacsora nélkül: 1500 Ft

2015. november 7-ig történő regisztráció esetén
a teljes programon való részvétel: 7000 Ft, gálavacsora nélkül 2000 Ft

Regisztráció: <http://alumni.semmelweis-egyetem.hu/rendezvenyek>

Telefon: (+36-1) 266-7359 – Fax: (+36-1) 317-1042
E-mail: alumni-iroda@semmelweis-univ.hu

Szervező: Alumni Iroda – 1085 Budapest, Röck Szilárd u. 13.